

Svetozar Marković

Svetozar Marković, srpski političar, socijalista, publicista i pisac, rođen je 21. septembra 1846. godine, u selu Rgotini, kod Zaječara, u službeničkoj porodici. Odrastao je i školovao se po mestima očevog službovanja. Osnovnu školu je učio u Rekovici i Jagodini, gimnaziju u Kragujevcu i Beogradu, a u Beogradu je upisao i Tehnički fakultet, koji je kasnije nastavio u Petrogradu, kao stipendista srpske vlade, a docnije u Cirihu.

U Petrogradu se uključio u rad ruskih revolucionarnih kružoka, a u Švajcarskoj počinje da proučava socijalizam.

Još kao mlad počinje da se bavi publicistikom. Kompletно se predavši političkoj i revolucionarnoj delatnosti, zanemario je i studije. A zbog članka Srpske obmane, objavljenog u novosadskoj Zastavi izgubio je stipendiju, jer je u njemu napao ceo državni sistem, a posebno birokratiju.

Vraća se u Beograd i započinje dinamičnu publicističku i praktičnu političku delatnost. Pisao je u brojnim časopisima, objavljivao knjige, učestvovao u radu Prve internacionale, kao njen korespodent za Srbiju, predvodio brojne političke akcije protiv režima, ali i akcije na nacionalnom planu za oslobođenje i ujedinjenje srpskih zemalja. U junu 1871. godine pokrenuo je prvi socijalistički list na Balkanu "Radenik". Zbog slobodoumnih, ali radikalnih ideja i političke antirežimske aktivnosti, često je proganjan i hapšen, i 1872. godine biva primoran da emigrira u Austrougarsku.

Svetozar je bio prvi pobornik realističkog pravca u književnosti i socijalistički teoretičar. Svu delatnost usmerio je u pravcu rešavanja političkih problema i pripreme masa za ostvarivanje građanskih prava revolucionarnim putem. Njegovo glavno delo, Srbija na istoku, raspravlja o društvenim, ekonomskim i političkim problemima Srbije sa socijalističkih pozicija.

U aprilu 1873. godine Svetozar se vratio u Srbiju i nastavio sa teorijskom i praktičnom političkom delatnošću. Pokrenuo je list "Javnost". I dalje je bio proganjan i hapšen zbog svog rada i političke aktivnosti. Poslednji put je uhapšen pod optužbom da je prekršio zakon o štampi i završava u požarevačkom zatvoru. Nakon devet meseci iz zatvora je izašao narušenog zdravlja. Pokrenuo je još jedan list - "Oslobođenje". Međutim, ubrzo ga napredovanje tuberkuloze onemogućava u daljem radu, pa u socijalističkom radikalnom pokretu predlože za svog naslednika Nikolu Pašića ili Peru Todorovića, i prekida svaku dalju aktivnost.

Nedugo potom, 10. marta 1875. godine, u 29. godini života, umire u Trstu. Poslednje zabeležene reči su mu bile: "Zadrži suze i radi za svoj narod".

U kratkom periodu svog života ostvario je neverovatno obiman teorijski opus, uz vrlo aktivan politički rad na terenu. Svojim radovima Pevanje i mišljenje, Realni pravac u nauci i životu, Realnost u poeziji i dr., bio je osnivač realizma i jedan od osnivača kritičkog pravca u srpskoj književnosti. U domenu teorije politike ostvario je zapažene radove o konceptu federalizma, nacionalnog pitanja, države, partije itd.

Divna Milošević

[Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported](#)

You are free:

- to Share - to copy, distribute and transmit the work
- to Remix - to adapt the work

Under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- Share Alike. If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.
 - For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.
 - Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.
 - Nothing in this license impairs or restricts the author's moral rights.